

SUSTAINABLE
FINANCE
LAB

EEN NATUUR- POSITIEVE NEDERLANDSE FINANCIËLE SECTOR

De rol van beleidsmakers, toezichhouders en centrale bankiers

Samenvatting

De Nederlandse financiële sector heeft een grote impact op biodiversiteit – positief, maar zeker ook negatief. De sector kan worden gestimuleerd om meer 'natuurpositief' te handelen.

De overheid kan dat stimuleren door middel van regelgeving, de eigen overheidsbegroting en publieke financiële instellingen.

Centrale banken en toezichhouders kunnen biodiversiteit integreren in toezicht en het monetair beleid.

Rens van Tilburg, Dieuwertje Bosma and Aleksandar Simić

Februari 2022

POLICY
PAPER

SAMENVATTING

Belangrijkste conclusies en aanbevelingen

De Nederlandse financiële sector is een wereldspeler als het gaat om biodiversiteit. 36% van de bezittingen van Nederlandse financiële instellingen is (zeer) sterk afhankelijk van minimaal één ecosysteemdienst. Nederlandse pensioenfondsen behoren tot de belangrijkste beleggers in sectoren die verband houden met ontbossing als rundvlees, palmolie, pulp, rubber, soja en hout. Nederlandse banken verdienen meer dan 40% van de totale Europese bankwinsten op leningen aan bedrijven met controverses rond ontbossing.

Milieurisico's en -impact staan inmiddels hoog op de financiële agenda. Er is wereldwijde consensus onder private financiële instellingen, beleidsmakers, toezichthouders en centrale bankiers dat zowel klimaatverandering als verlies aan biodiversiteit materiële risico's met zich meebrengen, voor individuele financiële instellingen en het financiële systeem als geheel. Steeds meer private en publieke financiële instellingen proberen ook de positieve impact van hun financiering te vergroten en activiteiten die schadelijk zijn voor het milieu te minimaliseren.

De financiële sector richt zich echter vooral nog op klimaatverandering. De afgelopen jaren is veel energie gestoken in het verzamelen van gegevens en het ontwikkelen van methodieken om klimaatgerelateerde risico's te beoordelen. Veel financiële instellingen hebben beloofd hun financiering in lijn te brengen met het Klimaatakkoord van Parijs. De aandacht voor biodiversiteit groeit, maar is nog veel minder groot dan die voor klimaatverandering.

Het meeste milieubeleid van financiële instellingen is vrijwillig van aard. Het meenemen van milieurisico's is weliswaar verplicht, maar hier wordt nog niet op gehandhaafd. Zo zijn in de EU de kapitaalseisen nog niet aangepast, wat elders wel al het geval is. Dit ondanks het feit dat

de meeste financiële instellingen deze risico's niet beheren zoals de ECB dat voorschrijft.

De kans om de klimaat- en biodiversiteitsdoelen te realiseren neemt snel af. Binnen enkele jaren dreigt overschrijding van kritische drempels, de zogenaamde *tipping points*. Daarmee dreigen de problemen snel groter te worden en mogelijk onomkeerbaar.

Een biodiversiteitsakkoord kan wereldwijde samenwerking in gang zetten. Dit jaar kan het Global Biodiversity Framework voor biodiversiteit doen wat het Akkoord van Parijs van 2015 heeft gedaan voor klimaatverandering: een duidelijk doel stellen dat wereldwijde actie stimuleert vanuit de hele samenleving, zowel publiek als privaat.

De financiële sector is onmisbaar om de mondiale biodiversiteitsdoelstellingen te realiseren. Het zijn de financiers die besluiten wie wel en wie niet de middelen krijgt om zijn plannen te verwezenlijken.

De overheid kan de financiële sector in staat stellen om meer natuurpositief te handelen. Dit kan rechtstreeks door middel van regelgeving en overheidsuitgaven, maar ook via regelgeving en toezicht op de financiële sector, via publieke financiële instellingen en monetair beleid.

Daartoe doen wij de volgende aanbevelingen aan de Nederlandse overheid. Deze kan ze realiseren via haar eigen begroting en publieke investeringsinstellingen, evenals via haar deelname aan de EU, ECB en internationale instellingen zoals het IMF, de Wereldbank en het VN-Verdrag inzake Biologische Diversiteit.

1. **Breng alle financiële stromen in lijn met het Global Biodiversity Framework.** In het ontwerp van het Global Biodiversity Framework wordt verwezen naar de financiële sector, zowel publiek als privaat. Dit zou ook moeten omvatten:
 - a. Het in lijn brengen van alle geldstromen met de biodiversiteitsdoelen, inclusief het *do-no-harm*-principe

om alle financiering die schadelijk is voor de biodiversiteit te stoppen

- b. Doelen voor 2030 en 2050 die specifiek en meetbaar zijn met een duidelijk tijdspad, zodat de financiële instellingen hun eigen ontwikkeling daartegen kunnen afzetten

2. **Geef het goede voorbeeld met de overheidsbegroting.**

Overheden zijn zelf belangrijke financiële actoren. Met hun eigen budget kunnen ze natuurpositieve markten maken of breken.

Wij raden de Nederlandse overheid aan:

- a. Creëer een internationale coalitie van ministers van Financiën voor Biodiversiteit of verbreed het mandaat van de huidige coalitie van ministers van Financiën voor Klimaatactie met biodiversiteit
- b. Test huidige uitgaven, zoals landbouwsubsidies, op hun impact op de biodiversiteit en herstel de schadelijke effecten die ze hebben
- c. Gebruik de publieke impact investeringsinstellingen die zich nu vooral op klimaat richten, zoals InvestNL, het Groei- en Klimaatfonds, om ook biodiversiteitpositieve bedrijven en projecten te financieren. Doe dit waar mogelijk in combinatie met private financiering

3. **Toezichthouder: treed op.** Toezichthouders kunnen niet pas in actie komen als biodiversiteit volledig is geïntegreerd in de huidige financiële modellen. Laat staan om hier pas mee te beginnen nadat dit is gelukt voor klimaatverandering.

Toezichthouders moeten uit voorzorg handelen en nu:

- a. Van banken, pensioenfondsen en verzekeraars eisen dat deze zelf inschattingen maken van zowel hun biodiversiteitsafhankelijkheden als -impact. Dit kan met behulp van bestaande methodologieën zoals DNB en *Banque de France* hebben laten zien
- b. De kapitaalseisen verhogen voor financiële instellingen met een grote biodiversiteitsafhankelijkheid en/of een grote negatieve impact (microprudentieel toezicht)
- c. Minimumeisen stellen aan natuurpositieve financieringen en limieten aan grote blootstellingen voor

biodiversiteitsschadelijke financieringen
(macroprudentieel);

- d. In de geschiktheidstest voor belangrijke financiële functies bij DNB en AFM aandacht te besteden aan kennis van biodiversiteit

4. **Neem biodiversiteit ook mee in het monetair beleid.** De ECB bestudeert momenteel hoe klimaatrisico's mee te nemen bij het vaststellen en uitvoeren van monetair beleid. Om dezelfde redenen verdient ook biodiversiteit een plek. Daartoe kan de ECB:

- a. Biodiversiteit opnemen in de herziening van haar onderpandseisen (*collateral framework*) en aankoopprogramma's, te beginnen door onderscheid te maken tussen de sectoren en bedrijven die het best en het slechtst presteren
- b. Haar goedkope herfinanciering van banken (TLTRO) richten op natuurpositieve bankleningen
- c. In de eigen niet-monetaire portefeuilles de natuurpositieve investeringen te vergroten en de natuurnegatieve investeringen te verminderen

5. **Maak natuurpositieve investeringen ook in de armste landen mogelijk.** De mondiale biodiversiteitsdoelen kunnen alleen worden bereikt als ook de armste landen de financiële middelen hebben om te investeren in het behoud en herstel van biodiversiteit. Nederland kan als grote kredietverlener en via haar zetels in de besturen van de Wereldbank en het IMF eraan bijdragen dat schuldhoudbaarheidsanalyses rekening houden met biodiversiteitsrisico's en bijbehorende bestedingsbehoeften en dat landen in staat worden gesteld deze te financieren

